

Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0240096 Håkansbodaberget

Länsstyrelsen
Örebro län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU som skapades för att hejda utrotning av vilda djur och växter och att bevara deras livsmiljöer. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av Natura 2000-områden säkerställs livsmiljöer och arter inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara utpekade naturtyper och arter i landets Natura 2000-områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. I Örebro län finns 28 av dessa naturtyper. Taiga, slätterängar i låglandet och högmossar är några exempel på utpekade naturtyper i vårt län. I länet ingår 43 arter i fågeldirektivet och 25 arter ingår i habitatdirektivet. Exempel på arter som ingår fågeldirektivet är havsörn, trana och tjäder och exempel på arter i habitatdirektivet är läderbagge, större vattensalamander, asknätfjäril och guckusko.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska tydliggöra inriktningen på förvaltningen av området och ligga till grund för tillståndsprovningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument".

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. beslut om bildande av naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0240096 Håkansbodaberget

Kommun: Nora

Områdets totala areal: 36,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-02-13

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-03-20

Markägarförhållanden: Staten genom Naturvårdsverket

Regeringsbeslut, historik: SPA: Nej, pSCI: 2001-05-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet:

3160 - Myrsjöar

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

De främsta naturvärdena för området är den naturskogsartade skogen och den mångfald av arter som är knutna dit. Gemensamt för både florin och faunan i området är att flera av de förekommande arterna är hotade och upptagna på den nationella rödlistan.

Motivering

Håkansbodaberget hyser gammal lövrik barrblandskog med rik mångfald av svampar, insekter och fåglar. Reservatsskyddet säkerställer långsiktigt områdets bevarandevärden.

Prioriterade åtgärder

Fri utveckling med interndynamik.

Beskrivning av området

Håkansbodaberget utgörs av ett par mindre bergknallar nära Håkansbodasjön i norra delen av Nora kommun. Terrängen är kuperad och flera bergstoppar når över 220 m.ö.h. Mellan bergen ligger sänkor med långsmala myrstråk. I det västra myrstråket finns den lilla tjärnen Lopotten. De glaciala bildningarna i området består mestadels av morän, i väster finns inslag av mosand. Berggrunden består av diorit (grönsten) samt leptit/hälleflinta. Skogen vid Håkansbodaberget domineras av naturskogsartad barrskog av förhållandevis bördigt slag, med ovanligt stort inslag av asp. Partier av en senvuxnare barrskog och barrsumpskog, finns i anslutning till de små myrarna. Delar av branterna är storblockiga. I branterna finns ett större antal grova gamla aspar att finna. Skogen vid Håkansbodaberget har tydliga inslag av interndynamik, höga trädåldrar med många gran- och tallindivider i 150 årsåldern och enstaka tallöverståndare som är minst 300 år gamla. Tillgången på död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner är överlag god, i synnerhet i branterna. Mångar av asparna är ihåliga och angripna av aspticka. På asparna växer också gelélavar, veckticka och kandelabersvamp. Tillgången på hålträd gör att många hålhäckande fåglar finns i området. Två karaktärsarter är pärluggla och sparvuggla. Bland kryptogamer som påträffats bör framhållas de rikt fertila fynden av skägglav och garnlav.

Vad kan påverka negativt

- Exploatering i området eller dess närhet med vindkraftverk bör undvikas med tanke på områdets lämplighet som häckningsmiljö för känsliga fågelarter.
- Ett generellt hot av försurning orsakad av antropogena källor är gällande för hela området.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk

- Förutom vad som gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).
- Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap 4§ miljöbalken.

Skötselåtgärd

- 9010 Taiga:
Fri utveckling med intern dynamik.
- 9740 Skogsbevuxen myr:
Fri utveckling.
- 3160 Myrsjöar:
Regionalt och lokalt arbete för genomförande av förebyggande åtgärder och bevarande bör samordnas inom avrinningsområden. Miljö kvalitetsnormer för att uppnå god ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen bör upprättas för sjöar inom Natura 2000-nätverket.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet

3160 - Myrsjöar

Areal: 0,29 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Myrsjöar är normalt relativt små och förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika områden samt i skogslandskapet.

Naturtypen myrsjöar utgörs av tjärnen Lopotten i Håkansbodaberget.

Bevarandemål

Arealen 3160 Myrsjöar ska vara minst 0,29 hektar. Vattendragens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Vattendragen ska ha en god vattenkvalité och en naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar. Skogen närmast myren ska behålla sin kontinuitet. Det ska finnas följande typiska arter: vit näckros, vattenklöver och knipa.

Negativ påverkan

- Skogsbruksåtgärder i närområdet kan förändra hydrologi och struktur i strandzonen och orsaka grumling och förändrad tillförsel av organiskt material.
- Markavvattningsföretag och dämningar i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på tjärnarna.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och orsaka genetisk kontaminering.
- Kalkning av omgivande våtmarker, naturligt sura tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är okänt för Lopotten.

9010 - Taiga

Areal: 33,88 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skogen vid Håkansbodaberget domineras av naturskogsartad barrskog av förhållandevis bördigt slag, med ovanligt stort inslag av asp. Partier av en senvuxnare barrskog och barrsumpskog, finns i anslutning till de små myrarna. Delar av branterna är storblockiga. I branterna finns ett större antal grova gamla aspar att finna. Skogen vid Håkansbodaberget har tydliga inslag av interndynamik, höga trädåldrar med många gran- och tallindivider i 150 årsåldern och enstaka tallöverståndare som är minst 300 år gamla. Tillgången på död ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner är överlag god, i synnerhet i branterna. Många av asparna är ihåliga och angripna av aspticka. På asparna växer också gelélavar, veckticka och kandelabersvamp. Tillgången på hålträd gör att många hålhäckande fåglar finns i området. Två karaktärsarter är pärluggla och sparvuggla. Bland kryptogamer som påträffats bör framhållas de rikt fertila fynden av skägglav och garnlav.

Bevarandemål

Arealen 9010 Taiga ska vara minst 33,88 hektar. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Direkt efter omvälvande störningar ska det finnas öppen och glest beskogad mark med döda träd samtidigt som karaktäristiska pionjärträdarter och typiska arter ska etablera sig. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande typiska arter: knärot, garnlav, aspgelelav, veckticka och tretåig hackspett.

Negativ påverkan

- Bedriva skogsbruk och anlägga skogsbilvägar i närheten av habitat.
- Ingrepp i närliggande områden i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt.
- Accelererande inväxt av livskraftig gran i skogsmiljöer som tidigare präglats av tall- eller blandskogsdominans.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 2,82 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Myrar i terrängsvackorna på Håkansbodaberget.

Bevarandemål

Arealen 91D0 Skogsbevuxen myr ska vara minst 2,82 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarken ska ha ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt av främst tall, glasbjörk och gran. Krontäckningen ska vara minst 30%. Småskaliga naturliga processer såsom åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor och risvegetation. Det ska finnas följande typiska arter: tuvull, hjortron och skvattram.

Negativ påverkan

- Markavvattningsföretag och dämningar i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på myrar och mossar.
- Anläggandet av skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan medföra att hydrologin eller hydrokemin i området förstörs.
- Skogsbruk och andra företag som innebär att fastmarksholmar och närliggande fastmark avverkas kan innebära att näringsämnen läcker ut på myren.

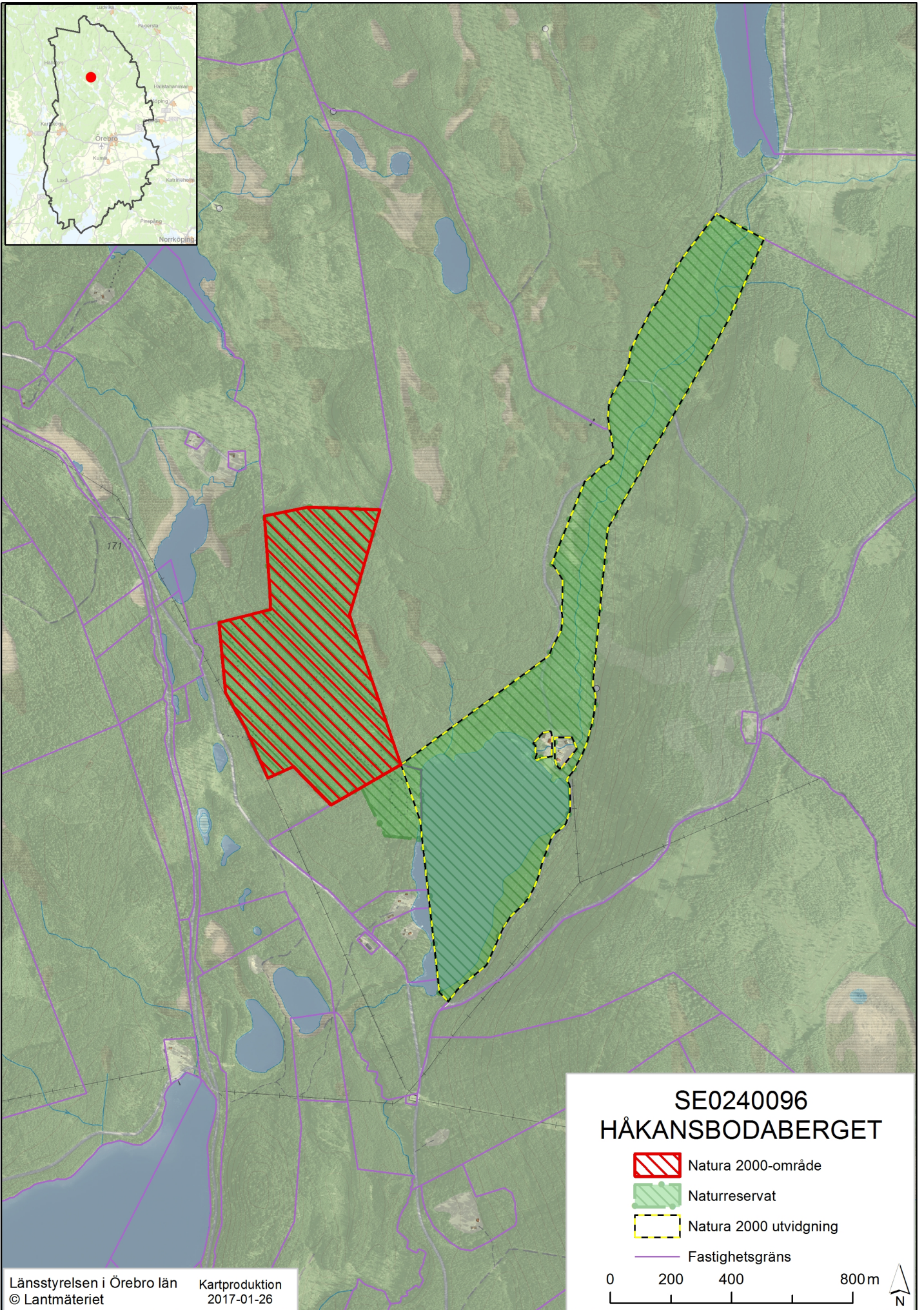
Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt.

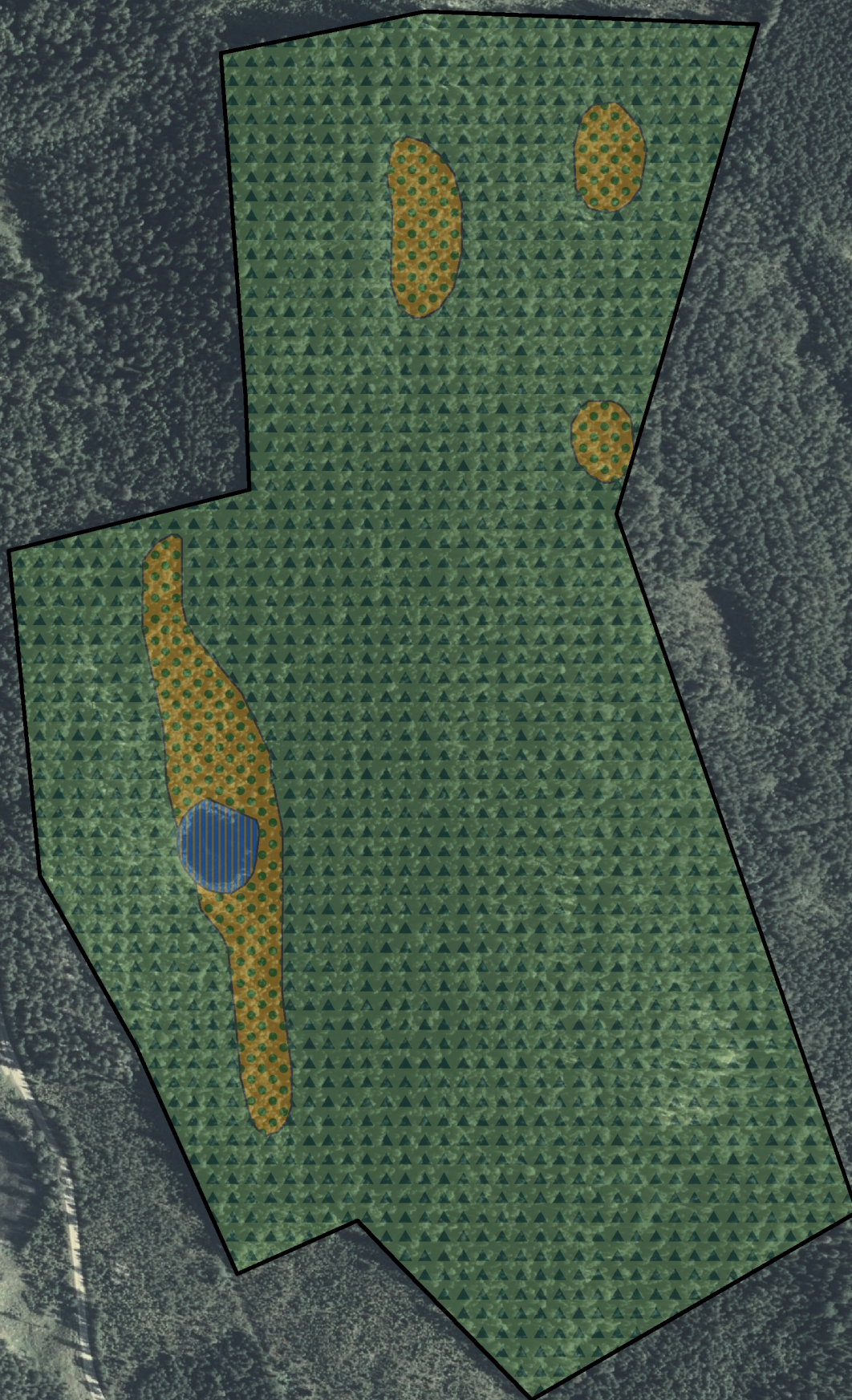
Dokumentation

- Ekholm, E.1974. Översiktlig naturinventering av Nora kommun. Länsstyrelsen i Örebro län.
- Länsstyrelsen i Örebro län. 1984. Naturvårdsöversikt Örebro län, publikation 1984:5.
- Länsstyrelsen i Örebro län. 2000. Skötselplan för Håkansboda Naturresevat.
- Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.
- Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering.
- Store, K. 1998. Inventering av signal- och rödlistade arter vid Håkansbodaberget. Länsstyrelsen i Örebro län, opublicerad rapport.

Översiktskarta

Natura 2000-området Håkansbodaberget (SE0240096)

Naturtyp

 3160 - Myrsjöar

 9010 - Taiga

 91D0 - Skogsbevuxen myr

 Yttergräns

0 50 100 200 m

Kartproduktion
2017-02-14

Länsstyrelsen i Örebro län
© Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro